

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ**

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидаткиња: МА Ивана Јањић
Тема: Фонетска и морфолошка анализа грешака
у учењу румунског језика као страног језика

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
1. Датум и орган који је именовao комисију: Наставно-научно веће Филозофског факултета у Новом Саду, 18.3.2016.
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: <ul style="list-style-type: none">- др Даниел Сорин Винтила, ванредни професор за ужу научну област Румунски језик и књижевност / Руски језик и књижевност, датум избора у звање: 20.5.2005. године, Факултет за новинарство, комуникологију и модерне језике Универзитета „Тибускус“ у Темишвару, председник;- др Марина Пуја-Бадеску, редовна професорка за ужу научну област Румунистика, датум избора у звање: 17.7.2006. године, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, чланица;- др Лаура Спарносу, ванредна професорка за ужу научну област Румунистика, датум избора у звање: 8.11.2012. године, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, менторка.
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Ивана (Драган) Јањић
2. Датум рођења, општина, држава: 3.1.1987, Врање, Република Србија
3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив: Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, МАС: Румунски језик и књижевност, мастер професор – румунски језик и књижевност
4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2011. година, студијски програм: Језик и књижевност
5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -
6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: <i>Фонетска и морфолошка анализа грешака у учењу румунског језика као страног језика</i>
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са назнаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикона и сл. Докторска дисертација има 194 стране, садржи 5 поглавља, 97 табела, 13 графикона, 2 слике, 171 референцу и конципирана је на следећи начин:

Кључна документацијска информација (стр. 2-5); **Резиме на српском и на енглеском језику** (стр. 6-9); **Предговор** (стр. 10); **Садржај** (стр. 11-14); **Списак табела** (стр. 15-18); **Списак графикана** (стр. 19); **Списак слика** (стр. 19).

1. Увод (стр. 20-27) са одељцима: 1.1. Предмет истраживања, корпус и извори; 1.2. Циљ и задаци истраживања; 1.3. Методе и технике истраживања; 1.4. Структура дисертације.

2. Теоријски оквир (стр. 28-59) са одељцима: 2.1. Учење страног језика; 2.2. Разлози за учење страног језика; 2.3. Улога професора; 2.4. Грешке у учењу језика; 2.5. Разлика између грешака и омашки.

3. Анализа грешака и интерпретација резултата (стр. 60-166) са одељцима и подељцима: 3.1. Фонетске грешке (3.1.1. Самогласници; 3.1.2. Дифтонзи; 3.1.3. Трифтонзи; 3.1.4. Алтернације самогласника; 3.1.5. Сугласници; 3.1.6. Гласовне групе *ge, gi, ghe, ghi, ci, ce, chi, che*); 3.2. Морфолошке грешке (3.2.1. Грешке у употреби именица; 3.2.2. Грешке у употреби заменица; 3.2.3. Грешке у творби придева; 3.2.4. Грешке у употреби борјева; 3.2.5. Грешке у употреби глагола; 3.2.6. Предлози; 3.2.7. Примена модерних технологија као помоћ у учењу страног језика и отклањању грешака).

4. Закључак и препоруке за добру праксу (стр. 174-179).

5. Библиографија (стр. 180-194).

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом поглављу, приказани су предмет, корпус, циљеви, методе и технике истраживања и структура дисертације.

Предмет дисертације чини анализа фонетских у морфолошких грешака које се појављују приликом учења румунског језика као страног језика на нивоима A1 и A2. Циљ рада је прикупљање, систематизовање и описивање грешака на фонетском и морфолошком нивоу, као и истраживање узрока њиховог настајања. Истраживачки корпус чини преко 600 тестова који се састоје из конкретних граматичких задатака, вежби слушања, допуњавања, диктата и писмених састава на слободну или задату тему. Грађа је анализирана аналитичко-дескриптивном методом и систематизована је у две велике целине: фонетске и морфолошке грешке, са одговарајућим подгрупама, у зависности од језичког нивоа којем припадају.

Друго поглавље је посвећено приказу стручне литературе. На основу приказа домаћих и страних истраживања (најчешће из области енглеског језика), кандидаткиња констатује да она нису многобројна, док су истраживања из области учења румунског језика као страног језик изузетно ретка. Самим тим је указана пажња на потребу за оваквим истраживањима и код нас и у свету.

Централни део истраживања је приказан у **трећем поглављу**, у којем је анализирана прикупљена грађа и урађена интерпретација резултата.

Поглавље је подељено у две тематске целине. У оквиру прве тематске целине идентификоване су, обрађене и објашњене грешке на фонетском нивоу у вези са самогласницима, дифтонзима, трифтонзима, алтернацијом самогласника, сугласницима, као и грешке у вези са гласовним групама *ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi* и алтернацијом сугласника. У оквиру друге тематске целине анализиране су грешке забележене на морфолошком нивоу. Код уочених морфолошких грешака анализиран је род именица, грешке у употреби одређеног и неодређеног члана, после чега следи анализа грешака у употреби личних, повратних и показних заменица. Број примера у којима се јављају грешке у употреби придева и бројева је сразмерно мањи у односу на грешке у претходно наведеним морфолошким категоријама, док је највећи број грешака забележен приликом употребе глагола. У оквиру глаголске категорије анализиране су грешке у употреби глаголских времена: презента, перфекта, футура и колоквијалног футура, глаголских начина конјунктива и императива, као и неличних глаголских облика инфинитива и партиципа. Последњу анализирану категорију чине грешке у употреби предлога. У оквиру овог поглавља представљена су и досадашња истраживања спроведена на Одсеку за румунистику Филозофског факултета у Новом Саду, а која се односе на примену модерних технологија као помоћно средство у учењу румунског језика као страног језика и отклањању грешака.

На фонетском нивоу је укупно забележено 1.247 грешака, при чему 950 грешака (76%) су унутарјезичког типа, док су међујезичког типа 297 грешака (24%).

Највише грешака је забележено код употреба самогласника (549), најчешће код употребе вокала *ă*, затим код вокала *i, â(i)* и код вокала *e*. Грешке у употреби вокала *ă, â(i)* су унутарјезичког

карактера, будући да не постоје у српском језику, док код употребе вокала *i*, *e* можемо говорити о грешкама међујезичког карактера насталих због утицаја фонетске структуре српског језика на румунски језик. Код самогласника, 58% грешака су унутарјезичког карактера, док 42% грешака има међујезички карактер.

Код дифтонга је забележено 90 грешака унутарјезичког карактера (додавање/изостављање полувокала, неизвршене фонетске алтернације), док је код трифтонга регистровано 16 грешака унутарјезичког карактера, а чији је узрок изостављање самогласника који улазе у њихов састав. Алтернација самогласника је узрок 174 унутарјезичке грешке, које се јављају због неизвршених гласовних промена.

Укупан број грешака забележених код употребе сугласника је 248, при чему 96% су међујезичке грешке, док унутарјезичке грешке чине свега 4% и тичу се употребе сугласника *ș*. Алтернације сугласника извор су 112 грешака унутарјезичког типа, а на њиховов настанак утичу неизвршене промене у творби речи, док се грешке у употреби гласовних група *ce*, *ci*, *ge*, *gi*, *che*, *chi*, *ghe*, *ghi* сврстају у међујезичке грешке (58 укупно), а настале су под утицајем српског језика.

На морфолошком нивоу забележено је укупно 1.970 грешака, при чему 1.713 грешака (87%) су унутарјезичког, а 212 грешака (13%) су међујезичког карактера.

Код именица је забележена 191 грешка – 180 унутарјезичког, 11 међујезичког карактера. Код употребе одређеног и неодређеног члана је забележено 197 грешака - 129 унутарјезичког, 68 међујезичког карактера. Код употребе заменица све грешке су унутарјезичког типа и има их укупно 145. Супротно, грешке у употреби придева су увек међујезичког карактера (36 укупно), настале су под утицајем српског језика и објашњавају се позицијом придева у односу на именицу. Код бројева су забележене 53 грешке - 31 унутарјезичког карактера, 22 међујезичког карактера.

Највећи број грешака на морфолошком нивоу је забележен у употреби глагола – 1.111, где 1.069 грешака су унутарјезичког, а 42 грешке су међујезичког карактера. Највећи број грешака се јавља код употребе презента – 257, затим коњунктива – 203, перфекта – 201, партиципа – 186, футура – 149. Следи колоквијални футур са 60 грешака, императив са 35 и партицип са 20 грешака.

Код употребе предлога забележено је 190 грешака унутарјезичког карактера и 47 грешака међујезичког карактера. Ове грешке се најчешће односе на употребу предлога *în* и *la*.

У **четвртном поглављу** кандидаткиња изводи главне закључке целокупног истраживања, указује на могућности примене добијених резултата, као и на могуће смерове даљих истраживања.

У **петом поглављу** је набрајана коришћена литература, где изабране библиографске јединице доказују познавање материје и спроведених истраживања у области која је предмет проучавања докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

M14

Janjić, I. (2015). Learn anytime Romanian as a Foreign Language using Online, Mobile and Interactive Android Apps. In: V. Popović, I. Janjić, S. Milancovic & E. Gagea (eds.). *Communication, Culture, Creation: New Scientific Paradigms* (426-435). Arad – Novi Sad: "Vasile Goldiș" Western University of Arad, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad.

M33

Janjić, I. & Popović, V. (2015). Effective implementation of eLearning – Romanian Language and Literature Classes for University Students in Serbia. In: M. Vlada (ed). *Virtual Learning – Virtual Reality. The 10th International Conference on Virtual Learning – ICVL 2015* (447-452). Bucharest: Bucharest University Publishing House.

Janjić, I. & Spariosu, L. (2015). Free Online Education: Online Games for Learning Romanian language. In: I. Roceanu (ed.). *Rethinking education by leveraging the eLearning pillar of the Digital Agenda for Europe. The 11th International Scientific Conference "eLearning and Software for Education"*, Volume II (180-186). Bucharest: "Carol I" National Defence University Publishing House.

Janjić, I. & Spariosu, L. (2016). Moodle platform – assistant resource in learning Romanian as a foreign language in Serbia. In: I. Roceanu (ed.). *eLearning Vision 2020! The 12th International Scientific Conference "eLearning and Software for Education", Volume III* (97-101). Bucharest: "Carol I" National Defence University Publishing House.

M44

Ursulesku-Miličić, R. i Janjić, I. (2014). Analiza grešaka u učenju rumunskog jezika kao stranog na nivou A1.1 i A1.2. U: B. Radić-Bojanić (ur.). *Strani jezici na Filozofskom fakultetu: primenjenolingvistička istraživanja* (7-21). Novi Sad: Filozofski fakultet.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

На основу истраживања спроведеног у дисертацији, добијени су следећи резултати:

- Уочена су два типа грешака: унутарјезичке и међујезичке.
- Највећи број грешака на фонетском и морфолошком нивоу се сврстава у унутарјезичке грешке: 2.663 (84%), док 509 грешака (16%) спада у међујезичке.
- Грешке настају због недовољног познавања, савладавања и/или погрешне примене правила језика који се учи, као и под утицајем матерњег језика (најчешће српског језика) и/или другог језика који студенти говоре/уче.
- Грешке су показатељ напретка и важан параметар за припрему градива, промену и усклађивање курикулума и примену ефикасних наставних техника, у циљу лакшег учења језика, савладавања потешкоћа и њиховог отклањања.

Имајући у виду наведено, **Комисија закључује да је истраживање спроведено на репрезентативном корпусу, у складу са одговарајућом методологијом, да су резултати адекватно анализирани и интерпретирани, закључци врло добро изведени, одликујући се релевантношћу и уверљивошћу.**

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

Резултати истраживања су приказани јасно и темељно, уз помоћ одговарајућих табела и графика. Коришћена литература је релевантна и уско везана за истраживачку проблематику. Обрађена тема дисертације је и теоријски и практично значајна и представља опсежно и детаљно проучавање потешкоћа и грешака које се појављују на почетним нивоима (A1 и A2) учења румунског језика као страног језика.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме: **Да**

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе: **Да**

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци:

Будући да се дисертација бави изузетно мало проучаваном темом, резултати истраживања леп су, користан и релевантан прилог како учењу румунског језика као страног језика, тако и настави страних језика уопште, при чему могу послужити и као темељ за даља истраживања у овој области.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања:

Дисертација нема недостатака који би утицали на резултате истраживања.

X ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене, Комисија, у најбољем уверењу, предлаже да се докторска дисертација *Фонетска и морфолошка анализа грешака у учењу румунског језика као страног језика* прихвати, а кандидаткињи Ивани Јањић одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

У Новом Саду, 20.12.2016.

Др Даниел Сорин Винтила

Др Марина Пуја-Бадеску

Др Лаура Спариосу